

Meet, weet en weet het ons te vertellen.

De Vlamingen, net zoals de meeste Europeanen overigens, blijven gul en vrijgevig voor de minderbedeelden in het Zuiden. Dit allicht wat meer in de nasleep van een spectaculaire natuurramp, maar men is weliswaar een cynicus als men daar een patroon in wil zien.

Uit een bevragingstudie die Ignace Pollet en Patrick Develtere in 2004 uitvoerden in opdracht van 11.11.11 blijkt dat het draagvlak voor ontwikkelingssamenwerking zeer groot blijft. Tegelijkertijd blijkt uit diezelfde studie dat het inhoudelijke aspect van ontwikkelingssamenwerking eigenlijk niet goed gekend is. Zestig procent van de Vlaamse bevolking geeft geld voor de derde wereld. Toch bestaat er enige achterdocht of het geld wel goed terecht komt. In dat positieve, zij het licht contradictorische, verhaal worden de NGO's het meest 'geschikt' bevonden om aan ontwikkelingssamenwerking te doen. Overheid en bedrijven worden met meer argwaan bekeken. Deze beeldvorming stemt niet overeen met de eigenlijke, en veel hogere, besteding van die laatste actoren, maar dit lag buiten het opzet van de studie. Bovendien blijkt dat een aantal van de bevrageden de hulp zoals verschaft door NGO's en kerkelijke organisaties als 'rechtstreekse hulp' percipieert, en de eigenlijke rechtstreekse hulp dus onderwaardeert.

Kortom, als er één ding vaststaat na het lezen van deze studie, dan is het dat in de ontwikkelingssamenwerking zoals beleden door de NGO's, beeldvorming een heel groot deel van het verhaal vertelt. Deze studie benadrukt dus vooral de hoge effectiviteit van de schitterende communicatiestrategieën van de NGO's. Maar wat zeggen zulke gegevens over de effectiviteit van de ontwikkelingssamenwerking door de NGO's zelf? Weinig. Spijtig natuurlijk dat er hierrond zo weinig studieopdrachten gegeven worden. Het blijkt dat positieve signalen aangaande die effectiviteit de gulheid van de schenkers zou vergroten. Daarinboven blijkt dat diezelfde effectiviteit hetgene is waar zowat alle NGO's volgens hun missies en doelstellingen naar streven.

Even googlen met de termen 'effectiviteit in ontwikkelingssamenwerking' en je belandt bij allerhande initiatieven en beleidsdocumenten die effectiviteit nastreven of willen verhogen. Echter, bitter weinig objectieve informatie over de effectiviteit van de Vlaamse NGO's is vrij beschikbaar.

We kunnen enkel gissen naar de redenen hiervoor.

Het verhaal is trouwens identiek wanneer we dezelfde oefening doen met de termen 'efficiëntie in ontwikkelingssamenwerking'.

Wanneer uw en onze emoties overladen worden met ontploffende smurven, huilende gezichtjes en hartverscheurende misère om ons aan te zetten de portemonnee te openen, zijn die fondsenwervende organisaties dan niet minstens verplicht een kleine inspanning te leveren om de effectiviteit en efficiëntie van hun activiteiten na te gaan én beschikbaar te maken voor datzelfde publiek? Neen dus. Want momenteel bestaat er geen wettelijk kader hiervoor. U heeft als donor zelfs geen enkel recht op inzage in de besteding van uw geld. En zelfs wanneer u een jaarrekening voorgeschoteld krijgt, zoals de leden van de VEF (www.vef-aerf.be), pogen te doen voor hun donors, hoe gaat u zo'n afrekening dan interpreteren? Hoe kunt u dit op effectiviteit of efficiëntie beoordelen? Kijkt u tegelijkertijd ook eens wie deel uitmaakt van datzelfde VEF.

Hoog tijd dus dat er hier werk van wordt gemaakt.

Dit is echter een taboe zoals er in onze tijd nog weinig bestaan.

Ontwikkelingssamenwerking blijkt het Nieuwe Geloof, met dogma's, verkettering, aflaten en al. Het aanbidden van het Goede Doel wordt belangrijk.

Het steekt niet op een terreinwagentje of exotisch workshopje meer of minder. Wie Goed wil doen, kan niets verkeerd doen. Zelfs wie faalt, heeft het tenminste geprobeerd.

Iets doen – als is het maar het dragen van een wit bandje rond een rijke pols – is beter dan niets doen. Bewust zijn over de miserie in de wereld draagt op mysterieuze wijze bij tot het verhelpen ervan.

We creëren een warme gezelligheid door samen aan een betere wereld te bouwen, door kerstkaartjes en andere merchandise te (ver)kopen. We branden een van loof voorziene kaars

niet langer in de kerk maar gewoon lekker gezellig thuis.

De ware cynici van de ontwikkelingssamenwerking zitten dus niet onder haar critici maar onder de zogenaamde idealisten van het Goede Doel.

Weet u hoeveel potloodjes u dient te kopen, hoeveel T-shirts u dient te verslijten of hoeveel kaarsjes u dient te branden om het leven van een arm boerengezin in het Zuiden te verbeteren? Weet u hoeveel procent van uw bijdrage gaat naar de productiekosten van de kaarsen, naar het bedrijf dat de fondsenwerwers ondersteunt, naar de campagne die de merchandise aanprijst, naar het personeel dat de campagne uittekent en uitvoert, naar de logistieke middelen, naar de pers? Enig idee hoeveel er dan nog overblijft voor dat boerengezin?

Zo werkt het natuurlijk niet.

Het is geen geheim dat er nauwelijks middelen van die fondsen die u verschaft naar de armen gaan. Uw middelen zijn de hefboom die de NGO's in staat stelt om een werking op poten te zetten, programma's in te dienen, een beroep te doen op openbare fondsen en die in het Zuiden te gaan besteden. Niet uw rechtstreekse middelen dus, wel uw belastingsbijdrage die via de overheid wordt aangewend om een aantal NGO's te subsidiëren gaan richting Zuiden. Hoe worden die middelen dan besteed? Aan administratie, aan logistiek, aan personeel, aan output... En die arme boeren dan? Wel, ook een beetje aan hen.

Wij vinden het alleszins geen goede zaak dat er zo weinig informatie beschikbaar is, dat er zo weinig transparant met middelen wordt omgesprongen en zo weinig transparant wordt gecommuniceerd. Wij vinden het zeer teleurstellend dat er zo weinig aandacht wordt besteed aan resultaten, aan impact, aan efficiëntie en effectiviteit. Het is niet omdat een NGO ons heeft kunnen overtuigen met een lovenswaardige boodschap en trieste plaatjes om te schenken, dat diezelfde NGO geen morele plicht zou hebben om zuinig en resultaatgericht met onze centen om te springen. Zo heeft de NGO ondertussen wel een draagvlak voor zichzelf gecreëerd om dan weer de overheid aan te sporen haar te steunen.

Want wij zijn solidair met het Zuiden, en ja, wij vinden de kloof tussen Noord en Zuid onaanvaardbaar, en natuurlijk willen wij dat het middenveld daar een belangrijke rol in blijft spelen.

Maar wij zouden op zijn minst willen weten wanneer onze centen worden uitgegeven aan bijvoorbeeld : Dure consultants die interventieprojecten opzetten die het volgende jaar alweer worden stopgezet, té kritische personeelsleden die enkele maanden op ons aller kosten met hun duimen mogen draaien, tonnen –gerecycleerd! – papier met analyses en rapportering die bijna meteen weer de vuilbak in vliegen of ergens in een kast belanden, Internationale conferenties met daguitstap enz.

Als de NGO's hun beleidskeuzes en financiële prioriteiten terecht vinden, waarom willen ze er dan niet open over zijn? En waarom laten ze dit niet objectief staven zodat de eigenlijke doelgroepen er beter van kunnen worden?

Meet, weet en weet het ons te vertellen.